

Prediker van de ene Naam

Aan onze kinderen en kleinkinderen

W.B. Kranendonk
Prediker van de ene Naam
Levensschets van ds. A.F. Honkoop
© Uitgeverij De Banier, Apeldoorn 2022
Omslagontwerp: Rob Scheurwater
Vormgeving: Albert Bloemert
Foto op omslag: fam. Fierloos-Honkoop
ISBN 978 90 8718 7941
NUR 402-010

www.debanier.nl

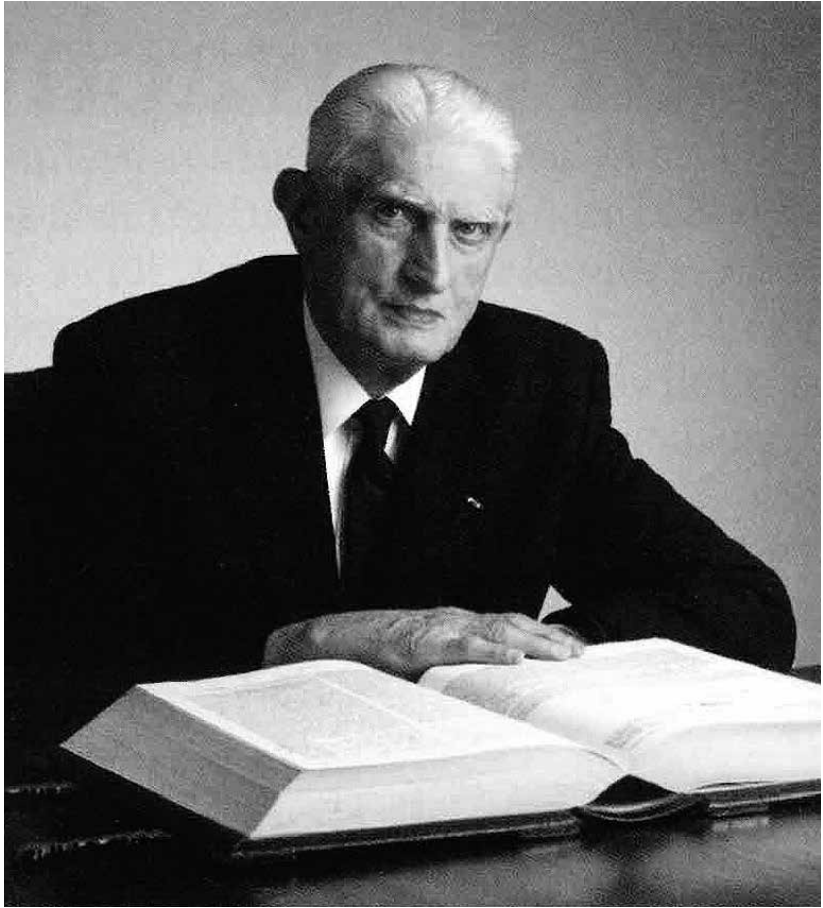
Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Prediker van de ene Naam

Levensschets van ds. A.F. Honkoop

W.B. Kranendonk

Ds. A.F. Honkoop.

Inhoud

Woord vooraf	6
1 Godvrezende ouders	9
2 Domineeszoon	17
3 Stilgezet en opgepakt	26
4 Een groeiend verlangen	37
5 Een moeilijke studententijd	44
6 Proponent	54
7 Dienaar in Goes	63
8 Bouwen	71
9 Zichtbare vruchten	82
10 Reis met hen ...	92
11 Stadsdominee	102
12 Bouwen aan een gemeente	115
13 Zijn laatste gemeente	128
14 Zorg voor naburige gemeenten	145
15 Voorzitter van meerdere vergaderingen	155
16 Uitzien naar nieuwe dienaren	165
17 Het gaat alleen om Zijn Naam	178
18 Een beter lot bereid	183
Gebruikte bronnen	193

Woord vooraf

Binnen het geheel van de Gereformeerde Gemeenten nam ds. A.F. Honkoop in de tweede helft van de twintigste eeuw een voornaam plaats in. Hij is een van de weinige predikanten van wie het noemen van zijn initialen voldoende was om hem te duiden. ‘A.F.’ was een begrip binnen de gemeenten die hij meer dan vijftig jaar diende.

Hoewel hij er zelf wars van was om te spreken over leiders in de kerk, kan zondermeer gezegd worden dat hij op het terrein van leidinggeven van betekenis en invloed was. Behalve dat hij zeven keer preses was van een Generale Synode, had hij ook kortere of langere tijd zitting in een groot aantal deputaatschappen. Het langst, bijna veertig jaar, maakte hij deel uit van het curatorium van de Theologische School. Veruit de meeste jaren was hij voorzitter van dit college.

Toch was het vele bestuurlijke werk voor hem van de tweede orde. Eerst en vooral wist hij zich verbi divini minister, dienaar van het Goddelijke Woord. Het verkondigen van de éne Naam tot zaligheid beschouwde hij als zijn voornaamste werk. Daarbij viel op dat hij zeer teer kon spreken over de Naam ‘Jezus’. Vandaar de titel ‘Prediker van de ene Naam’.

Hoewel ds. Honkoop zelf behoorlijk gereserveerd stond tegenover domineesbiografieën, rechtvaardigt de grote plaats die hij had binnen de Gereformeerde Gemeenten een levensbeschrijving. De aanzet daartoe werd gegeven door een verzoek van de redactie van *De Saambinder*. Mij werd gevraagd een artikelenreeks te schrijven over ds. A.F. Honkoop ter gelegenheid van zijn honderdste geboortedag, d.d. 14 oktober 2021.

Bij het tot stand komen van deze uitgave heb ik de medewerking gekregen van een groot aantal mensen. In de lijst van geraadpleegde bronnen treft u een overzicht van personen die inlichtingen verschaften. Toch wil ik er hier ook enkele met name noemen. Allereerst de twee dochters van ds. Honkoop, namelijk

mevrouw J. Fierloos-Honkoop te Goes en mevrouw L. van der Hart-Honkoop te 's Gravenpolder. Zij hebben allerlei details over het persoonlijk en huiselijk leven van hun ouders verteld. Daarnaast hebben de scribea van verschillende kerkelijke gemeenten die ds. Honkoop diende me geholpen met het verstrekken van informatie uit de archieven van hun gemeente. Ds. G.J.N. Moens, secretaris van het curatorium van de Theologische School, zorgde voor relevante informatie uit de notulen van het curatorium.

Veel dank ben ik verschuldigd aan drie mensen die het eerste concept grondig hebben doorgenomen en tal van relevante aanvullingen of noodzakelijke correcties hebben voorgesteld. Het betreft A. Bel te Vlaardingen die bereid was de tekst inhoudelijk kritisch door te nemen. Mijn collega L. Vogelaar te Scherpenzeel, ook wel 'de kroniekschrijver van de Gereformeerde Gemeenten' genoemd, heeft een feitelijke check gedaan. Ds. D. de Wit te Ommeren, die onmiskenbaar een intieme, broederlijke omgang had met ds. Honkoop, deed een aantal waardevolle suggesties. Hun bijdrage betekende zondermeer een inhoudelijke verbetering.

Voor veel auteurs is het schrijven van een boek een eenzaam avontuur. Voor mij was het dat niet. Van het begin af aan heeft mijn vrouw Jannie me op tal van terreinen geholpen. Bij interviews was ze mijn secretaresse, bij het schrijven mijn eerste commentator. Daarnaast was ze daadwerkelijk mijn redacteur en niet het minst was ze ook degene die de deadline in de gaten hield. Ik kan dat niet genoeg waarderen.

Graag wil ik alle mensen die een bijdrage hebben geleverd op welke manier dan ook, van harte dankzeggen. Mochten er desondanks fouten en feilen in het boek worden gevonden, dan draag ik daarvoor de verantwoordelijkheid.

Deze levensbeschrijving is niet bedoeld als een hommage aan wijlen ds. A.F. Honkoop. Ook hij was een 'mens'. Het oogmerk is om te tonen dat de Heere ook in het recente verleden mannen gaf met gaven en genade om te dienen in Zijn kerk. En dat werk gaat door. Daarbij is mijn wens dat ook de huidige en toekomstige ge-

neraties in gedachtenis houden hetgeen ds. A.F. Honkoop en zijn broeders voorstonden. Daarom draag ik dit boek op aan onze kinderen en kleinkinderen.

Amersfoort, augustus 2022

W.B. Kranendonk

Hoofdstuk 1

Godvrezende ouders

‘Adriaan Frans, ik doop u ...’ Terwijl ds. J. Overduin¹ deze woorden uitsprak en het doopwater sprenkelde over het hoofd van de kleine Adri Honkoop, bepaalde de Heere de predikant erbij dat dit jongetje eens zou dienen als predikant in Gods kerk. Vooralsnog bewaarde ds. Overduin deze woorden stil in zijn hart.

De doopdienst vond plaats in de Gereformeerde Gemeente van Moerkapelle. Vader Pieter Honkoop² en zijn vrouw Johanna Cornelia Trouborst³ woonden daar echter niet. Het geboortehuis van de kleine Adri stond in Ouderkerk aan den IJssel, aan de IJsseldijk-Noord. Wilden zij naar de kerk in Moerkapelle, dan moesten ze doorgaans een fikse tocht maken. Zij roeiden dan eerst met een bootje de IJssel over en fietsten vervolgens van Nieuwerkerk naar Moerkapelle.

Normaal gesproken, bij andere doordeweekse diensten, was zo’n tocht voor Honkoop en zijn vrouw geen punt. Maar de afstand was te groot om een baby achter op de fiets mee te nemen. Dus ter gelegenheid van de doopdienst moest een rijtuig worden gehuurd. Dat was prijzig. Maar vader Honkoop had dat er graag voor over. Als het ging om de dienst van de Heere, was hem geen prijs te hoog. Dat zijn pasgeboren zoon het teken en zegel van het verbond ontving, was hem alles waard.

Radicale omkeer

In het verleden was dat wel anders geweest. Het gezin en de omgeving waarin Pieter Honkoop opgroeide, waren geheel onkerkelijk. De latere ds. Chr. van Dam, die eveneens afkomstig was uit Stolwijk, schreef: ‘Het was in die tijd in die buurt over het algemeen een heidendom.’⁴ Als jongvolwassene genoot Pieter Honkoop volop van hetgeen de wereld hem bood. Onder zijn vrienden stond hij bekend als de lolbroek, de grote gangmaker

bij feesten. Later zou hij zelf zeggen dat hij in zijn jonge jaren ‘de mensen van de stoel kon laten vallen van het lachen’.⁵

Dat veranderde radicaal toen de Heere hem rond zijn twintigste levensjaar stilhield. Pieter Honkoop werd zondaar voor God. Hij brak met zijn wereldse leven. De ‘vrolijke Piet’ veranderde in een ‘treurige Piet’.⁶ Tijdens zijn militaire diensttijd in Den Helder beloofde de Heere hem dat Hij hem verlossing zou brengen. Zijn schuld werd om Christus’ wil vergeven en in anderhalf jaar tijd mocht hij kennis krijgen aan de drie Personen in het Goddelijk Wezen. De omkeer in het leven van Pieter leidde ertoe dat hij niet alleen getrouw de kerkdiensten ging bezoeken, maar dat hij ook het volk van God opzocht. Doordat hij als biggensnijder⁷ de boerderijen in de Krimpenerwaard langsging, kwam hij ook bij boeren die niet alleen spraken over hun bedrijf, maar eveneens over de dienst van de Heere. Zo kwam hij ook bij de familie Trouborst in Ouderkerk aan den IJssel. De moeder van dat gezin had veel van de Heere geleerd. Ze had aantrekkingskracht op Pieter. Maar er was meer.

Huwelijk

Een van de dochters Trouborst, Johanna, moest vanwege bloedarmoede en zwakte kuren. Ze lag in een kuurtentje, een klein tuinhuisje met veel glas. Tijdens zijn bezoeken aan het bedrijf van

Pieter Honkoop op ongeveer twintigjarige leeftijd.

Johanna Cornelia Trouborst.

De huisjes aan de IJsseldijk-Noord in Ouderkerk aan den IJssel. Het echtpaar Honkoop woonde in het rechtse huisje.

Trouborst had Honkoop soms een praatje met haar. Die gesprekken maakten indruk op hem en er groeide wederzijdse genegenheid. Daarbij gold niet alleen dat ze elkaar karakterologisch goed lagen, er was ook een geestelijke band. Johanna mocht eveneens de Heere kennen, al zou ze haar leven lang over geestelijke zaken minder vrijmoedig spreken dan Pieter.

Op 18 september 1919 trouwden Pieter Honkoop en Johanna Cornelia Trouborst. Ds. J. Overduin, die consulent was van Berkenwoude, bevestigde hun huwelijk met een preek over Lukas 24:29a: ‘En zij dwongen Hem, zeggende: Blijf met ons.’

Het jonge paar vestigde zich in Ouderkerk aan den IJssel. Hun eerste woning daar stond vlak bij die van vader en moeder Trouborst. Vandaaruit trok Pieter elke dag de Krimpenerwaard in, niet alleen om biggen te snijden, maar steeds meer om vee te verhandelen. Kopen en verkopen ging de joviale handelaar goed af. Echte geldzorgen had het paar niet.

Met een bootje naar de kerk

Kerkelijk behoorde het gezin Honkoop inmiddels bij de Gereformeerde Gemeenten. Zij stonden in de ledenlijst van Berkenwoude. Vanwege de afstand was het echter niet mogelijk om daar elke zondag naartoe te lopen. De meeste mensen die de bevindelijk gereformeerde prediking liefhadden, lazten thuis een preek. Maar Pieter Honkoop hield niet van dat kerkje spelen. Pogingen om in Ouderkerk aan den IJssel een gemeente te beginnen liepen stuk. Het lukte echter wel in Nieuwerkerk aan den IJssel⁸, aan de overkant van de rivier. Iedere zondag stak Honkoop met een bootje de IJssel over. Onder verantwoordelijkheid van de gemeente Moerkapelle werd daar op Hemelvaartsdag 1919 voor het eerst een dienst belegd. Twee maanden later, op 16 juli 1919, koos een vergadering van mansleden een bestuur. Pieter Honkoop werd, dus nog vóór zijn trouwen, een van de leden. Een jaar later, op 11 juli 1920, verkoos de gemeente Moerkapelle hem tot ouderling voor het station Nieuwerkerk.

Vier jaar lang diende Honkoop de gemeente met grote getrouwheid. Niet alleen voor de zondagse eredienst, maar ook voor huisbezoek en catechisatie moest hij keer op keer met een bootje oversteken. Vooral het dienen op zondag had zijn hart. Als enige ouderling was hij geroepen elke dienst een preek te lezen.

Maar in het hart van Honkoop leefde het verlangen om zelf te mogen spreken van zijn Meester. Na overleg met de kerkenraad werd het zijn gewoonte om na de preek zelf nog enkele toepasselijke woorden te spreken. Dat ging goed, totdat hij tot de orde werd geroepen. De reden was dat de toespraak van ouderling Honkoop vaak langer duurde dan de gelezen preek. Die was soms opmerkelijk kort.⁹

Verhuizing naar Gouda

Intussen breidde het gezin van Honkoop en zijn vrouw zich gestaag uit. Drie kinderen werden in Ouderkerk aan den IJssel geboren. Op 16 augustus 1920 zag Pietertje Jacoba¹⁰ het levenslicht. Het jaar daarop, op 14 oktober 1921, werd Adriaan Frans geboren – genoemd naar opa Adriaan Trouborst en oma Francina

Opa en oma Trouborst met zes kleinkinderen. De jongen in het matrozenpakje is de latere ds. A.F. Honkoop.

Trouborst-Goudriaan. Twee jaar later, op 15 september 1923, kwam dochter Francina¹¹ ter wereld.

Met drie kinderen was het huisje aan de IJsseldijk-Noord in Ouderkerk aan den IJssel vol. Dat was voor Honkoop een van de redenen om in 1924 naar Gouda te verhuizen. Een tweede reden was dat in de Kaasstad de varkensmarkt werd gehouden, hetgeen hem als veehandelaar veel reistijd bespaarde. Omdat het Honkoop zakelijk goed ging, kon hij een groot huis aan de Cra-bethstraat kopen.

Als gevolg van de verhuizing had Honkoop zijn ambt in Nieuwerkerk aan den IJssel moeten beëindigen. Voor het jonge, drukke gezin was het fijn dat hij dientengevolge vaker thuis was. Vooral voor moeder Honkoop was dit een verlichting, temeer omdat er vrij kort na de verhuizing weer gezinsuitbreiding kwam. Op 5 januari 1925 werd Jacobus¹² geboren. Later volgden nog Pieter¹³, Agatha¹⁴ en Johannes Cornelis¹⁵.

Het gezin Honkoop in 1929. Van links naar rechts: P. Honkoop, Koos, Adri, Franny, Pie, Piet, J.C. Honkoop-Trouborst.

Behalve dat vader en moeder Honkoop veel zorg gaven aan de toerusting van hun kinderen voor het aardse leven, woog bij hen met name het zielenheil van hun kinderen zwaar. Vooral vader Honkoop vond dat het belangrijk was om zijn kinderen al jong met de Bijbel in aanraking te brengen. Uit ervaring wist hij welk een groot gemis het was als je als kind niet werd verteld uit de Bijbel. Zelf had hij er voortdurend last van dat hij niet – zoals zijn vrouw – met het Woord van God was grootgebracht.

Vader en moeder Honkoop beseften dat woorden wekken alleen niet genoeg was, maar dat vooral voorbeelden trekken. Later zou zoon Adri zeggen: ‘We hebben een voortreffelijke opvoeding gehad, van godzalige ouders, die hun godsvrucht niet alleen in woorden, maar ook in hun leven en hun daden openbaarden. Ouders die met hun kinderen gebonden lagen aan de troon der genade, die bidden, maar ook pleiten op Gods Woord en beloften hadden geleerd.’¹⁶

Opnieuw ouderling

Lang duurde de verlichting van taken voor moeder echter niet. In december 1925 werd Honkoop tot ouderling gekozen van de Gereformeerde Gemeente van Gouda en vrijwel onmiddellijk kreeg hij veel werk.

Dankzij het feit dat hij inmiddels beschikte over een eigen auto, een uitzondering in die tijd, kreeg hij vooral de taak om mensen die buitenaf woonden te bezoeken. Honkoop deed het graag. Voor de dienst van de Heere had hij alles over.

- 1 Ds. Johannes Overduin (1881-1963) werd op 17 november 1918 door zijn broer ds. Daniël Christiaan Overduin bevestigd als predikant van de Gereformeerde Gemeente van Moerkapelle. Nadien was hij predikant van de gemeenten Gouda (1922), Rotterdam (1924), Werkendam (1925), Sliedrecht (1929). In 1930 trad ds. Overduin met zijn gemeente uit het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten en werd hij predikant van de Gereformeerde Gemeente in Hersteld Verband net zoals een tweetal andere gemeenten: Giessendam en Rotterdam. Na zijn emeritaat op 24 februari 1957 sloot ds. Overduin zich samen met de gemeente Sliedrecht in 1962 aan bij de Christelijke Gereformeerde Kerken. Hij overleed in 1963.
- 2 Pieter Honkoop werd geboren op 8 december 1891 te Stolwijk. Hij was de zoon van Jacobus Honkoop en Pietertje Both. Op 23 juni 1963 overleed hij te Yerseke.
- 3 Johanna Cornelia Trouborst werd geboren op 21 juli 1898 te Ouderkerk aan den IJssel. Zij was de dochter van Adriaan Trouborst en Francina Goudriaan. Mevrouw Honkoop-Trouborst overleed op 25 november 1955 te Rijssen.
- 4 Ds. Chr. van Dam, *Een troostrijke wetenschap*, levensbeschrijving van en geschreven door ds. Chr. van Dam, Rotterdam, 1977, 27.
- 5 A.F. van Toor en F. van Toor, *Weid Mijn schapen*. Uit het leven van ds. P. Honkoop (1891-1963), Houten 1993, 19.
- 6 Idem, 20.
- 7 Een biggensnijder castrerde jonge varkens.
- 8 De afdeling Nieuwerkerk aan den IJssel werd op 28 juni 1925 geïnstituëerd als zelfstandige gemeente. In 1953 ging ze over naar de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.
- 9 A.F. van Toor en F. van Toor, *Weid Mijn schapen*. Uit het leven van ds. P. Honkoop (1891-1963), Houten 1993, 39.
- 10 Pietertje Jacoba Honkoop werd geboren op 16 augustus 1921 te Ouderkerk aan den IJssel. Zij huwde in 1942 met Marinus Walraven. Zij overleed 5 april 1988 te Vlaardingen.
- 11 Francina Honkoop werd op 15 september 1923 geboren te Ouderkerk aan den IJssel. Zij huwde in 1943 met Willem van Toor. Zij overleed op 24 april 2006 te Apeldoorn.
- 12 Jacobus Honkoop werd op 5 januari 1925 te Gouda geboren. Hij trouwde op 8 februari 1950 met Janny Dijkhuizen. Hij overleed op 4 december 2020 te 's-Gravenhage.
- 13 Pieter Honkoop werd op 19 december 1928 te Gouda geboren. Hij huwde op 22 mei 1956 met Johanna Frederika Nijland. Hij overleed op 6 mei 1994 te Kampen.
- 14 Agatha Honkoop werd op 11 december 1931 te Rotterdam geboren. Zij trouwde op 10 december 1952 met Gerard Hendrik Verweij. Zij overleed op 18 februari 2008 te Ridderkerk.
- 15 Johannes Cornelis Honkoop werd op 30 januari 1934 te 's Gravenhage geboren. Hij trouwde op 19 september 1961 met Johanna Wolters. Hij overleed op 14 januari 2011 te Rijssen.
- 16 L. Vogelaar, *Hoe menigmaal hebt G' ons Uw gunst betoogd*. 75 jaar Gereformeerde Gemeente Wageningen, Wageningen 2008, 282.